

Dokümanın Adı:
EFEKTİF İŞLEMLER UYGULAMA PROSEDÜRÜ

Gizlilik Derecesi: Gizliliği Düşük	Doküman No: PBD.PR02	İlk Yayın Tarihi 11.7.2018	Revizyon Tarihi 11.7.2018	Revizyon No: 0	Sayfa Sayısı: 1/7
---	---------------------------------------	---	--	---------------------------------	------------------------------------

REVİZYON TARİHÇESİ

Revizyon No	Revizyon Tarihi	Açıklama
0	11.7.2018	

Hazırlayan: PTTBANK D. BŞK. BANKACILIK HİZMETLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	Süreç Sahibi: PTTBANK D. BŞK. BAŞKANLIK DAİRE BAŞKANI	EYS Onayı ENTEGRE YÖNETİM SİSTEMİ DAİRE BAŞKANLIĞI BAŞKANLIK DAİRE BAŞKANI	Onaylayan / İdari GENEL MÜDÜR
---	---	--	---

1. AMAÇ

Bu prosedürün amacı Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi İşyerlerince yerine getirilen efektif alım ve satım hizmetinin uygulanma usul ve şeklini tanzim etmektir.

2. KAPSAM

Bu prosedür, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından yetki verilen Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi İşyerlerince yabancı paraların alınarak, karşılığında Türk Parası ödenmesi ve Türk Parası alınarak, karşılığında yabancı para verilmesi işlemlerinin süreçlerini kapsamaktadır.

3. TANIMLAR VE KISALTMALAR

3.1 Anlaşmalı Banka: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi İşyerlerince efektif işlemlerinde kuru uygulanan ve bu efektiflerin devredilebileceği banka.

3.2 Başmüdürlük: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Başmüdürlüğü.

3.3 Döviz Alım Belgesi: Efektif alımları sırasında düzenlenen belge.

3.4 Döviz Satım Belgesi: Efektif satışları sırasında düzenlenen belge.

3.5 Efektif: T.C. Merkez Bankasınca konvertibl olarak kabul edilen banknot şeklindeki nakit yabancı ülke paraları.

3.6 Efektif Alış Kuru: Efektiflerin alımı işleminde kullanılan yabancı paranın Türk Parası cinsinden değeri.

3.7 Efektif Satış Kuru: Efektif satışlarında kullanılan yabancı paranın Türk Parası cinsinden değeri.

3.8 Efektif Spesimen Kataloğu: T.C Merkez Bankasınca kabul edilen konvertibl efektifler için hazırlanan ve sahte efektifleri ayırt etmek amacıyla efektifler hakkında detaylı bilgilerin yer aldığı katalog.

3.9 Katkı Payı: Efektiflerin anlaşmalı Bankaya devri sırasında anaparaya ilaveten alınan para.

3.10 Şirket/PTT A.Ş: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi.

3.11 PTTBank İşlem Belgesi: Havale bedellerinin kabul ve ödemesinde veya çek hesaplarına ait yatırma, aktarma ve ödeme işlemlerinde ve başka bir hizmetin yerine getirilmesi yönündeki yazılı veya elektronik ortamda yaptıkları taleplerin yerine getirilmesi sonucu Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından üretilen doküman.

3.12 PTT İşyeri: Efektif işlemlerini yapmaya yetkili merkez müdürlükleri ve şubeleri.

3.13 Türk Parası: Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre Türkiye’de tedavülde bulunan veya tedavülden kaldırılmış olsa bile değiştirme süresi dolmamış olan paralar.

3.14 Yönetim Kurulu: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Yönetim Kurulu.

3.15 Yabancı Uyruklu Kişi: Yurt dışında yerleşik olup, herhangi bir sebeple Türkiye sınırları içinde bulunan yabancı pasaport hamili gerçek kişiler.

3.16 Genel Müdürlük: Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü

4. SORUMLULUKLAR

Bu prosedürün uygulanmasından Efektif Alım, Satım ve kontrol hizmetinde görev alan tüm personel sorumludur.

5. UYGULAMA

5.1 Efektif Alım İşlemleri

5.1.1 Efektiflerin Kimlerden Alınacağı

Efektif her getirenden alınır; yabancı veya T.C. uyruklu olması fark etmez. Ayrıca efektiflerin menşei, temin şekli, bozdurulmuş sebebi araştırılmaz, bu manaya gelebilecek herhangi bir soru sorulmaz.

5.1.2 Alınabilecek Efektif Miktarı

5.1.2.1 Efektif alınmasında asgari ve azami bir sınır söz konusu değildir. Madeni yabancı para alınmaz; ödemelerde madeni Türk Parası verilebilir.

5.1.2.2 Yüksek değerli bir kupürün bir kısmının bozdurulması şartıyla bir kısmının da aynı cinsten ve daha küçük değerde bir kupür olarak verilmesi talepleri de imkan nispetinde yerine getirilir. Örneğin; yüz avro değerindeki bir kupürün altmış avro kadarının Türk Parası, geri kalan kırk avro olarak ilgiliye verilmesi mümkündür.

5.1.3 Alınacak Efektiflerin Tespiti

5.1.3.1 Getirilen efektifler ilgili personelce önce tanınır, gerektiğinde Efektif Spesimen Kataloğundan kontrol edilir, PTT İşyerinde sahte para ayırt etme cihazı var ise bu cihazdan geçirilerek, sahte olmadıkları ve ödenebilir oldukları tespit edilir. Bozulan yabancı paraların geçerli olduklarının tespiti önemli olup, en küçük bir şüphenin dahi kalmaması gerekir; bu bakımdan gerektiğinde civar bankaların bilgisine başvurulur.

5.1.3.2 PTT İşyerlerine ibraz edilen efektifin satın alınabilir cinsten olduğunun tespitini müteakip, efektifin geçerli olup olmadığı araştırılır.

Bunun için, “Efektif Spesimen Kataloğu” kullanılır. Efektif Spesimen Kataloğunda yabancı paranın fotoğrafıyla birlikte özelliklerini belirten kısa açıklamalar yer aldığından ibraz edilen efektif, Efektif Spesimen Kataloğundaki örnek fotoğrafla karşılaştırılarak kontrol edilir ve geçerli olduğundan emin olunduktan sonra alım yapılır. Böylece, dolaşımdan kalkmış veya sahte bir efektifin alımı engellenmiş olur.

5.1.3.3 T.C. Merkez Bankasınınca tedavüle sunulduğu bildirilen efektiflere ait Spesimenler PTT'nin ilgili birimi tarafından PTT İşyerlerine duyurulur. Bu duyurular PTT İşyerlerince Efektif Spesimen Kataloğunun ilgili sayfalarına takılır.

5.1.3.4 Efektif Spesimen Kataloğunda örnekleri bulunan yabancı paraların dolaşımından kaldırıldıkları PTT İşyerlerine duyurulduğunda, bu yabancı paralara ait föyler Efektif Spesimen Kataloğundan çıkarılır.

5.1.3.5 Satın alınan efektiflerin hangi ülkeye ait olduklarına özellikle dikkat edilir, Efektif Spesimen Kataloğunda veya tebliğlerde/duyurularda belirtilen özelliklere uymayan efektifler kesinlikle satın alınmaz.

5.1.3.6 PTT'nin ilgili birimi tarafından PTT İşyerlerine duyurulan Spesimenler, PTT İşyerince doküman haline getirilir ve Efektif Spesimen Katalogları güncel tutulur.

5.1.3.7 Efektif Spesimen Kataloğundaki föyler ile Spesimenlerin bildirildiği tebliğler/duyurular aylık olarak karşılaştırılır, noksan föyler ile Efektif Spesimen Kataloğunda örnekleri olmamakla birlikte dolaşımda olan efektiflerin özelliklerini belirleyen tebliğlerden/duyurulardan eksik olanlar tamamlanır.

5.1.3.8 Efektif Spesimen Kataloğu, PTT'nin ilgili birimi tarafından PTT'nin intranet adresinde güncel tutulur.

5.1.4 Kabul Edilmeyecek Efektifler Ve Sahte Efektifler

5.1.4.1 Aşağıda belirtilen özelliklerden herhangi birini taşıyan efektifler, PTT İşyerlerince hiçbir şekilde alınmaz.

- Madeni para şeklindeki yabancı paralar,
- Dolaşımdan kaldırıldığı duyurulan efektifler,
- Çeşitli tebliğlerle alış ve satışlarının sınırlandırıldığı, Efektif Spesimen Kataloğunda örnekleri bulunmakla birlikte ait oldukları ülkelere ülke dışına çıkışının veya ülkeye girişinin yasaklandığı bildirilen efektifler,
- Yırtık ve noksan olan efektifler,
- Çeşitli maddelerle yapıstırılmış olan efektifler (selobant vb.)

5.1.4.2 Ancak ibraz edilen efektiflerin;

- Geçerlilikleri bozulmayacak şekilde, katlanma yerlerinin biraz aşınmış olması,
- Baskı çerçevesinin dış kısmında bulunan ya da iç kısmında olup, toplu iğne başı büyüklüğünü geçmeyen yırtık veya noksanlık bulunması,
- Üzerinde kontrol unsurlarını kapatmayacak şekilde amblem, kaşe veya işaret bulunması,

hallerinde alınmalarında herhangi bir sakınca bulunmaz.

5.1.4.3 Şüphe edilen efektifler mümkün olduğunca orijinalleri ile karşılaştırılır. Gerçeklik emareleri;

- Kağıt özellikleri,
- Uygulanan baskı tekniği ve basılan portreler olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

5.1.4.4 Tüm gerçek paralar üzerindeki şekiller, ince çizgilerden oluşur ve bu çizgiler kesintisizdir. Portreler çok temiz çalışmıştır. Sahte efektiflerin ise çizgileri kaba, renkleri solgundur. Genellikle arka yüzleri ön yüzlerinden daha kötü işlenmiştir.

5.1.4.5 Özellikle Amerikan Doları ve Avro cinsinden sahte efektiflerin piyasaya çok sayıda sürüldüğü göz önünde bulundurularak, bu cins efektifler alınırken;

- Baskı ve kağıt kalitesinin kontrolüne,
- Gerçek efektiflerde olması gereken (mavi, kırmızı ve siyah renkte, eğri, kısa) kılcal iplikçiklerin mevcut olup olmadığına,
- Sahte efektiflerde genellikle düzgün olmayan seri ve sıra numaralarının muntazam basılıp basılmadığına,
- Efektif tutarının rakam ve yazıyla aynı olup olmadığına,

özellikle dikkat edilir.

5.1.4.6 Yapılan kontrol sonucunda, orijinal olduğu konusunda şüpheye düşülen efektif alınmaz.

5.1.4.7 İbraz edilen efektifin sahte olduğunun tespiti halinde, efektif, sahibine iade edilmeden durum kolluk kuvvetlerine bildirilir. Ayrıca PTT'nin ilgili birimine de yazılı bilgi verilir.

5.1.4.8 PTT İşyerince alınan, ancak daha sonra şüpheli görülerek Anlaşmalı Banka tarafından alınmayan efektifler, bir zarf içine konularak, Başmüdürlük görüşü ile birlikte bir yazı ekinde PTT'nin ilgili birimine iletilir.

5.1.4.9 PTT tarafından, gerekli görülmesi halinde T.C. Merkez Bankası'nın görüşüne başvurulur. Efektifin sahte olduğunun anlaşılması halinde ilgili Başmüdürlüğe gerekli bildirimde bulunulur.

5.1.5 Uygulanacak Kur

5.1.5.1 PTT İşyerlerine yabancı para getirilip karşılığında Türk Parası istendiğinde, uygulanacak kur efektif alış kurudur.

5.1.5.2 Efektif işlemlerinde; kur girişi ana sistem üzerinden yapıldığından ve dolayısıyla kur girişi ile ödenecek Türk Parası miktarı sistem üzerinden hesaplandığından, ilgili ekran üzerinden alınan bilgilere göre gerekli işlemler yapılır.

5.1.6 Vergiler Ve Katkı Payı

Efektif alım işlemi, ne yabancı para bozduran açısından ne de PTT bakımından damga vergisine tabi değildir. Ancak bozulan efektif karşılığında PTT tarafından belirlenen oranda Katkı Payı alınabilir. Bu

durumda Katkı Payı düşüldükten sonra kalan miktar efektif bozdurana ödenir. Efektif bozdurandan Katkı Payı alınması halinde alınan Katkı Payı miktarı PTTBank İşlem Belgesinde mutlaka belirtilir.

5.1.7 Döviz Alım Belgesi Düzenlenmesi

5.1.7.1 Döviz Alım Belgesi olarak PTTBank İşlem Belgesi kullanılır.

5.1.7.2 Efektif Bedeli ödendikten sonra PTTBank İşlem Belgesi yazdırılır. Sistemden yazdırılan belgenin birinci nüshası efektif bozdurana verilir; ikinci nüsha ise PTT İşyerlerinde saklama süresi boyunca muhafaza edilir.

5.1.7.3 Efektif bozduranın belge istememesi halinde efektif bozdurana verilecek nüsha iptal edilir, diğer nüsha aynı işleme tabi tutulur.

5.1.7.4 Sisteme giriş sırasında efektif bozdurana ait bilgiler yazılmak zorunda değildir. Ancak talep halinde bu bilgiler mutlaka yazdırılır. Bu husus belge yazdırılmadan tespit edilir.

5.1.7.5 Düzenlenecek PTTBank işlem Belgesinde, efektif bozduranın isim vermek istememesi halinde ilgilinin beyanıyla yetinilir.

5.1.7.6 Suç gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi hakkındaki 5549 Sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin 09.01.2008 tarihli ve 26751 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Daire Tedbirler hakkındaki Yönetmelikte belirtilen hususlara göre, bu Usul ve Esaslarda belirlenen limitleri aşan tutarların alım ve satımında kimlik tespiti, bilgilerin muhafazası ve ilgili mercilere bildirim yükümlülükleri PTT’ce belirlenen kurallar çerçevesinde yerine getirilir.

5.1.7.7 5 inci maddenin ikinci fıkrasındaki gibi kısmi efektif bozma durumunda, PTTBank İşlem Belgesi bozulan miktar için düzenlenir.

5.2 Efektif Satış İşlemleri

5.2.1 Satışın Kimlere Yapılacağı

Türkiye’de veya yurtdışında yerleşik yabancı ve T.C. uyruklu kişilere efektif satışı serbesttir.

5.2.2 Uygulanacak Kur

5.2.2.1 PTT İşyerlerine Türk Parası getirilip karşılığında yabancı para istendiğinde uygulanacak kur efektif satış kurudur.

5.2.2.2 Efektif satış işlemlerinde; kur girişi ana sistem üzerinden yapıldığından ve dolayısıyla kur girişi, alınacak Türk Parası miktarı ile müşteriye verilecek efektif miktarı sistem üzerinden hesaplandığından, ilgili ekran üzerinden alınan bilgilere göre gerekli işlemler yapılır.

5.2.3 Yapılabilecek İşlem Adedi

5.2.3.1 Efektif satışı bir veya birden fazla PTTBank İşlem Belgesi düzenlenerek, ayrı ayrı yapılabilir.

5.2.3.2 Efektif satışında asgari ve azami bir sınır söz konusu değildir. Madeni yabancı para talepleri karşılanmaz; efektif satışı karşılığında madeni Türk Parası alınabilir.

5.2.4 Döviz Satım Belgesi Düzenlenmesi

5.2.4.1 Döviz Satım Belgesi olarak PTTBank İşlem Belgesi kullanılır.

5.2.4.2 Efektif satış işleminden sonra PTTBank İşlem Belgesi yazdırılır. Sistemden yazdırılan belgenin birinci nüshası yabancı para alana verilir, ikinci nüsha ise PTT İşyerlerinde saklama süresi boyunca muhafaza edilir.

5.3. Çeşitli Hükümler

5.3.1 Efektif Devri

5.3.1.1 Alınan efektifler, PTT’ce verilecek talimatlara göre “Alınan ve Satılan Efektif Aylık Döküm Cetveli” hazırlanarak, Anlaşmalı Banka şubesine devredilebilir.

5.3.1.2 Efektifler Anlaşmalı Banka'ya devredilecekse, Anlaşmalı Banka ile yapılan protokol hükümlerinde belirlenen esaslara göre devir sağlanır.

5.3.1.3 Efektif işlemi yapan PTT İşyerinin bulunduğu yerdeki Anlaşmalı Banka şubesi, Anlaşmalı Banka ile yapılan protokol hükümleri kapsamında efektifleri PTT İşyerlerinden alarak, karşılığını Türk Parası olarak Katkı Payı da dahil PTT'ye verir veya PTT'nin hesabına alacak kaydeder.

5.3.2 Katkı Payı Tahsili

PTT İşyerlerinde satın alınarak, Anlaşmalı Banka şubesine devredilen efektifler toplamına PTT ile Anlaşmalı Banka arasında kararlaştırılan oranda Katkı Payı ilavesi yapılır ve bu oran da Anlaşmalı Banka'dan alınır veya PTT'nin hesabına alacak kaydedilir.

5.3.3 Çalışma Saatler

Efektif işlemleri mesai saatleri içinde PTT İşyerlerinden yapılır. Mesaisi normal çalışma saatlerinin dışına taşan PTT işyerlerinde efektif işlemleri, açık kalan gışede yapılmaya devam eder.

5.3.4 İşyerlerinde Efektif İşlemi Yapıldığını Belirlenmesi

Efektif işlemi yapan PTT İşyerlerinin dışına, pencere, kapı gibi yerlere efektif alım satım işlemi yapıldığını belirlemek amacıyla "Efektif Alınır ve Satılır" ibarelerinin Türkçe ve yabancı dildeki karşılıklarını içeren bir veya birkaç levha asılır.

5.3.5 Kur Bilgilerinin Müşterilere Duyurulması

5.3.5.1 Efektif İşlemi yapan PTT İşyerlerinde binanın iç veya dış kısmında bir veya birkaç kur tablosu halkın görebileceği şekilde asılabilir.

5.3.5.2 PTT işyerlerinde kurulu bulunan kaplı devre ekranlardan ve PTT'ye ait internet sitesinden efektif alış satış kurları görüntülenebilir.

5.3.6 Günlük Kur Listelerinin Temini

Ana sistem üzerindeki geçerli kur, PTT İşyerleri tarafından sistem üzerinden görülebildiği gibi çıktısı da alınabilir.

5.3.7 Kurların Uygulama Süresi

Kur bilgileri, ana sisteme anlık olarak yansıtılır.

5.3.8 Belgelerin Zayi Edilmesi

Efektif işlemleri sonrasında müşteriye verilen belgelerin zayi edilmesi sebebiyle yazılı başvurulması halinde sistem üzerinden yeni bir belge tanzim edilmez, müşteriye PTT İşyerlerinde muhafaza edilen belgenin bir örneği PTT İşyeri tarafından onaylanarak verilebilir.

5.3.9 Efektiflerin Değiştirilmesi

PTT İşyerlerine gelen aynı cins efektif kupürlerinin birbiriyle ya da daha küçük veya daha büyük kupürlerle değiştirilmesi talepleri kabul edilmez.

5.3.10 Alış Ve Satış Yapılan Efektifler

5.3.10.1 Alışı ve satışı yapılacak efektifler, konvertibl efektifler üzerinden PTT'ce belirlenir.

5.3.10.2 PTT, belirli bir konvertibl paranın sadece belirli işyerlerinden alımı ve satımı yapılması yönünde karar alabilir.

5.3.11 Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

"Efektif Yabancı Para İşlemleri Rehberi" yürürlükten kaldırılmıştır.

6. YÜRÜRLÜK

Bu prosedür yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

7. YÜRÜTME

Bu prosedürü Genel Müdür yürütür.

KONTROLSUZ KOPYA